

Tots pendents de Kobane

Des de territori turc es poden apreciar els enfrontaments entre els kurds de Kobane (Kurdistan siria) i l'Estat Islàmic.

L'atenció de la guerra siriana, la visió sobre el fràgil equilibri de l'Iraq trencat amb la irrupció de l'Estat Islàmic de Síria i el Llevant (ISIL) d'Abr Bakr Al Baghda-di que hi decretà un califat basat en el control de les vies de comunicació i les ciutats sirianes sota el seu control, gira ara al voltant de Kobane. Aquest cantó del Kurdistan siria on resisteixen les milícies kurdes és precisament això: un cantó. Rojava, el conjunt de poblacions del Kurdistan siria que van constituir-se com a regió autònoma avui es troba amb les fronteres tancades de Turquia per una banda i la determinació de l'Estat Islàmic a apoderar-se la ciutat posant en perill la seva població, per l'altra.

Fins ara, es calcula que han estat entre 160.000 i 200.000 els refugiats que han repetit les imatges d'èxode de iazidites del nord d'Iraq que a l'agost van haver de fugir del setge imposat per l'Estat Islàmic a les muntanyes del Sinjar. Des del 22 de setembre fins avui, una quarantena d'atacs aeris han

Kobane és un cantó del Kurdistan siria assetjat per l'Estat Islàmic. La seva actuació és semblant a la que han viscut en altres ciutats del Kurdistan siria (Rojava) o iraquia. El Govern turc considera el tema kurd com un afer intern i es nega a obrir la frontera que separa Kobane dels projectils.

estat desplegat sobre l'Estat Islàmic per fer recular les seves posicions, que avui ja són dins la mateixa ciutat de Kobane.

L'esquema i les pretensions de l'ocupació de Kobane repeteix la que s'ha fet amb d'altres ciutats sirianes, orfes de qualsevol suport o ajut de cap coalició internacional. Raqqa o Deir-ez-zor al nord-est de Síria viuen de fa més d'un any l'establiment i implantació de l'Estat Islàmic, enmig del desastre que agita la configuració d'equilibris de la regió. Refugiats d'un racó i altre troben espais entrelligats per la guerra.

En Muhammad regenta un restaurant de Duhok, al Kurdistan iraquia. Ell és un àrab fill de la ciutat que ha tornat després d'estar-se durant anys treballant amb el seu oncle a Mossul. Va tornar de Mossul després de dos atemptats al negoci que hi havia obert. El darrer, una motxilla d'explosius al pati de darrere del local va matar el seu oncle. Després d'allò va decidir tornar a Duhok per obrir-hi de nou un negoci on la calma el deixés reposar una mica els nervis. En aquest restaurant que es veu nou, hi serveix el té un jove kurd que visqué durant anys refugiat

a les muntanyes del Qandil amb les milícies del PKK (Partit dels Treballadors del Kurdistan), refugiats dels bombardejos aeris i de les incursions dels soldats turcs que penetraven en territori del Kurdistan autònom iraqià per combatre la resistència. “Aquí hi tinc treballant molts kurds, d’arreu”, explica Muhammad, que va trobar manera de donar acollida a una desena dels milers de refugiats sirians a Iraq que ha provocat la guerra. Al costat, assevera agraït Murwan, un enginyer químic que fa maneres de marxar cap a Suïssa després d’un any i mig de refugi. Murwan ve de Qamishlo, la capital de Rojava, el Kurdistan autònom sirian, al nord-est del país i a tocar de les tres fronteres.

En Muhammad es mostra crític amb la configuració regional sorgida després de l’ocupació nord-americana de l’Iraq i l’establiment de la primera autonomia reconeguda pels kurds. Explica que l’han ajudat ben poc o gairebé res a obrir el negoci, i que fins i tot li van insinuar que a Duhok als àrabs els

pertoca anar cap al sud. “Aquesta és la ciutat dels meus avis i pares, perquè m’ho han de dir això si abans podíem viure tots plegats?”

Al mes d’agost, l’ofensiva de l’Estat Islàmic a les principals ciutats d’Iraq va situar aquestes milícies a les portes de Duhok, repetint de nou el neguit sobre els refugiats d’aquella ciutat que en el millor dels casos són refugiats per segona vegada. Mentre, durant el mes d’agost, arran de les manifestacions contra l’Estat Islàmic a Duhok diferents establiments de la ciutat van penjar cartells anunciant que els àrabs “no són benvinguts” en una psicosi recurrent per atribuir-los qualsevol responsabilitat del creixement de l’Estat Islàmic

La tragèdia: l’element d’identitat dels kurds.

Amb l’establiment de Rojava, la regió autònoma del Kurdistan dels sirians, s’encetava un nou procés d’autonomia per als kurds. Un projecte que ara perilla amb el setge sobre Kobane però que per altra banda ha despertat arreu una campanya de solidaritat internacional, però sobretot deslliga les contradiccions d’un procés de pau decretat a Turquia per part del Partit dels Treballadors del Kurdistan (PKK) al 2013. El seu líder històric Abdullah Ocalan va demanar de seguir en l’intent d’aconseguir guanys en el terreny del reconeixement dels drets lingüístics i del desenvolupament dels projectes municipals.

Diyarbakir –Amed, en kurd– és la capital dels kurds de Turquia i s’hi han tornat a veure manifestacions que recorden i recuperen les imatges de protestes dels anys 90. Molt més virulentes que les emmarcades per exemple dins la campanya de suport a la vaga de presoners polítics (uns 10.000 acusats per diferents vinculacions) al 2012. Després d’una llarguíssima vaga de fam de 68 dies, Ocalan va demanar als 700 presoners que abandonessin la vaga plantejant-los la possibilitat de negociar. Avui, això ja és lluny.

Les manifestacions enceses a les principals ciutats turques contra la connivència de Turquia amb el setge de l’EI sobre Kobane han provocat desenes de morts, l’exèrcit ha tornat a desplegar-se a Diyarbakir, a Istanbul on viuen milers de kurds també es van viure episodis de protestes amb

durs enfrontaments amb la policia. El mateix Ocalan, condemnat a cadena perpètua a l’illa-presó d’Imrali ha advertit que el que pugui passar a Kobane representaria la fi del procés de pau. Erdogan va respondre-hi de seguida que eren les protestes les que estaven dinamitant el procés de pau.

Diyarbakir podria ser ben bé l’exemple de la sortida kurda al bloqueig dels drets dels kurds amb el desenvolupament dels districtes amb alcaldes del BDP (Partit Pau i Democràcia), el que es reconeix com a braç civil del PKK. L’estat hi interfereix en les infraestructures i el desenvolupament urbanístic que ha incrementat en un 25% la població existent. Entre els solars que queden entre els blocs de pisos nous, s’hi construeixen mesquites: “És l’únic que ens proposa Erdogan”, explica Abdullah Demirbas, l’alcalde del districte del centre de Diyarbakir. Demirbas va ser empresonat durant molt de temps i, en sortir, va dipositar al despatx la fotografia del seu fill, qui va marxar refugiat a les muntanyes del Qandil amb les milícies del PKK.

Al voltant dels projectes de democratització municipals, hi ha un reconeixement de les àrees autònomes de decisió, de coordinació i d’activitat civil d’un alt nivell d’organització. Aspectes que van des de l’educació a projectes d’economia local, o l’establiment de les “Viles de pau” ajudant a la creació de cooperatives i grups de suport als col·lectius de dones. Un projecte que aprofundeix en cadascuna de les poblacions i que en el cas del Kurdistan sirian ha tingut resultats al marge de la guerra.

A Kobane les Unitats de Protecció Kurdes (YPG) compten amb el suport de milicians del PKK que han desobeït i saltat el tancament de fronteres afegint-se als combats contra l’Estat Islàmic. Rojava, com a territori autònom kurd, no compta avui amb el reconeixement internacional, però el que Kobane ha despertat és el reconeixement dels kurds de Síria per part del conjunt de kurds de Turquia, Iraq i Iran, Estats que mantenen esquarterada la nació sense Estat més gran del món, amb prop de 27 milions d’habitants.

La mesura turca. Turquia i Erdogan, poc amics de les pressions internacio-

La ciutat de Kobane, bombardejada, vista des de l'altra banda de la frontera turca.

nals i zelosos dels seus assumptes, consideren la “qüestió kurda” com un assumpte propi i la seva posició respecte a Kobane ha estat de deixar més enllà de la frontera a la seva sort els seus habitants. En el seu cas, la posició més còmoda per a seguir els esdeveniments des d'una distància molt ben calculada però que té altres repercussions. Les ciutats turques properes a Síria han vist créixer la seva població arran de la guerra a l'ordre del 30 o 50 per cent. Això representa nous establiments de negocis, lloguers i sobretot, una quantitat ingent de diners que es traslladen cap al seu país. Sovint per sol·licitar el retorn, les duanes reclamen als refugiats de l'ordre de 300 dòlars per poder regularitzar la situació a la frontera.

També, pel que fa a les organitzacions humanitàries que treballen a la zona, es denuncia com Turquia reclama que siguin ONG inscrites a Turquia les que treballin als camps de refugiats, fent que la majoria de béns i queviures siguin d'adquisició obligada a Turquia. Des de material quirúrgic fins a manetes, tot passa per Turquia.

Les acusacions d'ajudar el pas de gihadistes cap a la guerra de Síria i avui la situació de Kobane ha provocat el tancament de les fronteres en tots els sentits. D'un any ençà, el Govern turc va advertir a la coalició opositora que no permetria que les fronteres caiguessin en mans de l'Estat Islàmic de Síria i Llevant (ISIL) posant en perill tots els programes de suport a la població civil que es coordina des de la Coalició Siriana amb seu a Turquia.

La intervenció calculada, malgrat Erdogan. Després de l'establiment del califat d'Al Baghdadi que emprengué una ofensiva contra diferents ciutats d'Iraq, arribant a amenaçar el fràgil equilibri de la coalició iraquiana i a les portes de Bagdad, s'emprengué una coalició comandada pels Estats Units amb el major suport dels països àrabs des del 1991 després de la invasió de Kuwait per part de Saddam Hussein.

Des del mes de setembre, la neutralitat internacional respecte a la guerra

siriana ha estat trencada mentre es manté l'escenari de guerra a les principals ciutats. Baixar al-Assad i el seu exèrcit han passat a un nou estadi de destrucció mitjançant el llançament de barrils explosius. Ciutats com Alep han vist com el seu principal hospital ha estat completament destruït fins a dues ocasions, només la setmana passada es van produir bombardejos aèris per part d'Al-Assad a Saraqeb i Kafroma, a la província d'Idlib, a Deir Ez zor o a Daraa, al sud. També al districte de Jisreen, a Damasc. La mitjana de morts diaris a Síria continua sent la mateixa que en el darrer any (60 per dia). La coalició internacional que està bombardejant les immediacions de Kobane insisteix que no hi ha cap coordinació amb l'oposició siriana –també enfrontada a l'Estat Islàmic– i que en cap cas la fórmula emprada per ajudar Rojava no s'utilitzaria per resoldre la guerra que es produeix a Síria, aquest país que hi ha al sud de la ciutat de Kobane.

Sergi Franch